

Robert Inhof Kísérlet az „aranykori” őszállapot rekonstrukciójára

Dr. Hagymás István fotókiállítás
a lendvai Galeria-Múzeumban
(2004 dec. 1. - 2005.jan. 31.)

A Muravidéken éppen a fotográfia az a médium, amelyet a leggyakrabban fosztunk meg a „művészet” minősítéstől. Azon egyszerű oknál fogva, mert bizonyára minden felnőtt embernek vannak fényképezéssel kapcsolatos tapasztalatai. Másrészt pedig az újságok hasábjain szinte minden nap találkozunk fotókkal. Ennek ellenére létezik néhány olyan fotográfus, akinek a fénykép nem csupán a fontosabb családi események, a szép tájak és értékes tárgyak fotomechanikai rögzítését jelenti.

Dr. Hagymás István lendvai pszichiáter feltétlenül ezek közé tartozik. Fényképei a természetet nem mint szabad és szép, de semmire sem kötelező tájat ábrázolják. Az ő „leképezései” a kollektív emlékezet azon archeológiáját és azokat az életelveket kutatják és keresik, amelyek a természeti jelenségek fátylai mögött rejlenek. Fényképeinek alapmotívuma a négy természeti elem: tűz, levegő, víz és föld. Empedoklész szicíliai görög filozófus erről a négy elemről mint olyan anyagokról beszélt, amelyek a kezdetekben külön-külön megvoltak egymás mellett, hiszen a szeretet köteléke fűzte őket össze. Ezt az állapotot zavarta meg a filozófus szerint a gyűlölet, ami az elemek szétválásával járt együtt, és ez okozta a világ és az egyes élőlények keletkezését. A gyűlölet eluralkodott a világon, amíg a szeretet fel nem ocsúdott és egyesítette azt, ami korábban szétvált.

Hagymás István fényképeivel éppen ezt az eredeti állapotot keresi és próbálja rekonstruálni, és ily módon feléleszteni Hésziodosz aranykorát, ami egy távoli múltban létezett, majd örökre eltűnt. Képein a természeti elemek külön-külön láthatók, néha pedig párokban vagy csoportokban is. Ezek a felvételek egyben az anyag csalóka látszatáról is tanúskodnak. Így például a folyó hullámos felszíne az egyes fényképeken teljesen elveszíti természetes textúráját, és hol fatörzssé,

hol kihűlt magmává változik. A négy természeti elem mindenképpen igen sokatmondó téma. Empedoklész után Hippokratész ógörög orvos megalapozta az ókori orvostudományt, amely a négy természeti elemen alapult. Hippokratész orvostudománya a testnedvek szerepét hangsúlyozta: a vérét, nyálét, sárga és fekete epéét. A természeti elemek mindegyik egy-egy testnedvnek, külön temperamentumnak és külön évszaknak felel meg. A kereszténység a négy elemről és négy temperamentumról szóló elméletet a négy evangélistával és a Paradicsom négy folyójával hozza összefüggésbe. Hagymás István az eredeti őszállapot rekonstrukciójára való törekvéseinek aktualitásáról a keretezés módja is sokat mond, amely a fényképész elképzelései alapján jött létre. Olyan érzésünk van, mintha az ablak(ok)on keresztül egyenesen a mindent felölelő és mindent átható természeti elemek belsejébe tekintenénk.

Empedoklész ezen négy természeti eleme ténylegesen is mindenütt körülöttünk van. Jelenlétüknek és konstitutív erejüknek általában már egyáltalán nem vagyunk tudatában. Sokkal kevésbé van viszont jelen a szeretet, amely ezeket a természeti elemeket egyensúlyba hozza. A fotóművész pszichiáter „fotókonstrukciói” erre figyelmeztetnek bennünket, és a természeti elemek egyensúlyának fontosságára is. Fényképeit megduplázza vagy megnégyszerezi, és a tükörképek sajátos, szinte szimbolikus (szimmetrikus) kompozíciót alkotnak. Egyetlen emberi arc sem teljesen szimmetrikus, és ha tükörképként csak két bal oldali vagy csak két jobb oldali arcot társítunk, olyan arcot kapunk, amely igencsak különbözik attól, ami a természetes bal és jobb oldali arcból áll. Ugyanez történik a fényképekkel is. Néhány fényképen ugyanis a „fotókonstruktor” a megfelelő tükörképeket négyzetté rakja össze, és olyan képet kap, ami szinte semmivel sem utal eredeti állapotára.

Ekként az egyik kompozíción a folyópart fényképének részleteiből olyan formáció keletkezik, amely leginkább az achátra emlékeztet, vagy más hasonló kőre, amely az emberi tekintetet saját középpontjába vonzza, és szinte rákényszeríti, hogy csendesen elgondolkodjon. Az erők, amelyek a világ természeti változásait irányítják, mindvégig ugyanazok. És az ősidőktől egészen a jelenkorig az emberi vágyak, vágyódások és félelmek sem változtak. Csak az objektumok változnak, amelyek az embert vagy vonzzák, vagy taszítják. Ezek a tárgyiasult természeti alakzatok pedig, mint csupáncsak objektumhalmazok – és mint ilyenek is örökké változók – Hagymás Istvánt nem érdeklik, hiszen az aranykor rekonstrukciója tekintetében semmilyen jelentőségük sincs. Az ő rekonstrukcióját éppen a kvintesszencia határozza meg, ami képes a négy természeti elem és a négy temperamentum közti helyes arány megteremtésére.

